

05.11.2020

Семінар «Народне волевиявлення»

Вирішити задачу

1. О 8-й год ранку Ви прокинулися від звуків духового оркестру, який грав на подвір'ї школи напроти вікна Вашої кімнати. Вийшовши на балкон, Ви побачили мітинг на шкільному подвір'ї, долетіла фраза: «Проголосуємо, товариші, у цей день за наших кандидатів! Адже сьогодні день виборів, день свята, день демократії».

Дайте конституційно-правовий аналіз дій організаторів мітингу.

2. Голова дільничної виборчої комісії (ДВК) заборонив присутність у приміщенні дільниці під час проведення виборів громадянина Нідерландів В., який стверджував, що він є офіційним спостерігачем від Королівства Нідерландів. Свої дії голова ДВК аргументував тим, що В. не є громадянином України, а тому не може брати участь у виборчому процесі, а, по-друге, Закон України у ст. 12 не називає офіційних спостерігачів від іноземних держав, отже, вони не можуть виступати суб'єктами виборчого процесу в Україні.

Чи є правомірними дії голови ДВК?

Якими нормативними актами України врегульовано статус офіційних спостерігачів від іноземних держав та міжнародних організацій?

Який порядок їх реєстрації та в чому полягають їх повноваження?

Назвіть усіх суб'єктів виборчого процесу в Україні.

3. На гарячу телефонну лінію окружної виборчої дільниці зателефонував виборець Ф. і повідомив, що у першому турі виборів Президента

України до списку виборців була включена його бабуся, яка померла декілька років тому. Виборець відніс документи про смерть бабусі до органу ведення державного реєстру виборців, але, прийшовши на виборчу дільницю при проведенні другого туру голосування, він знову побачив прізвище своєї бабусі у списку виборців. Виборець Л. у день виборів не зміг отримати на виборчій дільниці виборчий бюлетень і проголосувати, оскільки у списках виборців його прізвище було вказано з помилкою. Виборець Н. не зміг реалізувати своє виборче право, оскільки на виборчій дільниці з'ясувалось, що його не було внесено до списків виборців.

Яким чином складаються списки виборців?

Чи є у виборця можливість ознайомитися з ними?

Чи передбачена законодавством можливість внесення змін до цих списків?

Як у наведених випадках мають діяти виборці?

4. До Центральної виборчої комісії звернувся П. із заявою, що в ході проведення з'їзду однієї з політичних партій, на якому формувався виборчий список кандидатів у народні депутати України, його кандидатуру не було включено до такого списку у зв'язку з тим, що він не є членом цієї партії, не є українцем, проживає в державі менше двох років, погано володіє державною мовою і не надав до секретаріату партії довідки від лікаря-психіатра. Вважаючи зазначені підстави відмови у включенні його кандидатури до виборчого списку політичної партії незаконними, П. у своїй заяві вимагав від ЦВК зобов'язати політичну партію включити його кандидатуру до її виборчого списку.

Чи є в даному разі порушення законодавства про вибори?

Яке рішення має ухвалити ЦВК?

Які вимоги передбачені законодавством до кандидата у народні депутати України?

5. Під час проведення виборів народних депутатів до ЦВК надійшла скарга П. на дії кандидата в народні депутати України – першого номера у списку політичної партії – суб'єкта виборчого процесу, який, на думку П., шляхом обману громадян України перешкоджає формуванню власної волі та її вільному виявленню при голосуванні: а) суб'єкт оскарження, виступаючи на загальнонаціональному телеканалі, у порушення ст. 65 Конституції України, згідно з якою захист Вітчизни є обов'язком громадян України, агітував за припинення строкового призову; б) даруючи учням зошити і щоденники з власною символікою, порушував навчальний процес; в) політична партія, яку він представляє, застосовувала виборчу технологію «двійників», видаючи назву іншої політичної партії із додатком «оновлена» за власну і використовуючи у матеріалах передвиборної агітації відеозапис її заходів із застосуванням її символіки; г) розповсюджувався відеоролик, у якому містилася інформація щодо передбачення Нострадамуса на його користь; г) поза межами строків передвиборної агітації, а також не в місцях для розміщення матеріалів передвиборної агітації, а на будинках, парканах, стовпах, деревах розповсюджувалися матеріали передвиборної агітації у вигляді стрічок відповідного кольору; д) розміщувалася політична реклама у вигляді агітаційних плакатів на транспортних засобах громадського користування.

Чи є громадянин належним суб'єктом звернення з такою скаргою?

Чи є серед наведених порушення виборчого законодавства, зокрема щодо ведення передвиборної агітації?

6. До ЦВК надійшла заява політичної партії «Воля» щодо реєстрації кандидатів у народні депутати України у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі на виборах народних депутатів України, зокрема Л. (№ 21 у списку), включених до виборчого списку кандидатів у народні депутати України цієї партії, сформованого та затвердженого на II з'їзді партії. До ЦВК також надійшла заява політичної партії «Воля» з проханням зареєструвати Л. кандидатом у народні депутати України в

одномандатному виборчому округу № 164 на позачергових виборах народних депутатів України від цієї партії.

Яким має бути рішення ЦВК?

Назвіть порядок висування кандидатів у народні депутати України.

7. До окружної виборчої комісії звернувся К. з вимогою скасувати реєстрацію кандидата в народні депутати В., який є міським головою міста М. Підставами для скарги були 123 відомості про те, що під час здійснення передвиборної агітації В. використовував своє службове становище, а саме: 1) не був звільнений на час участі у виборчому процесі від виконання своїх посадових обов'язків; 2) здійснював прийом громадян, зустрічався з виборцями у службовому кабінеті; 3) як міський голова виступав на місцевих телевізійних каналах, де, зокрема, було розповсюджено інформацію про допомогу, надану міською радою та особисто її головою лікарні швидкої допомоги, дитячим будинком, та про сприяння будівництву школи в одному з районів; 4) співробітники міськвиконкому в робочий час роздавали листівки та плакати з передвиборною програмою В. До того ж за ініціативи В. проведено концерт за участю українських та зарубіжних зірок на підтримку його кандидатури, а також існують докази, що кандидат В. дарував виборцям календарі та блокноти зі своїм зображенням.

Яким має бути рішення окружної виборчої комісії?

У яких формах може здійснюватися передвиборна агітація?

Які існують обмеження у проведенні передвиборної агітації?

8. До ЦВК надійшла скарга кандидата в народні депутати України Р., зареєстрованого в одномандатному виборчому округу № 66, на дії кандидата у народні депутати України Б., зареєстрованого в тому ж округу. У своїй скарзі Р. просить ЦВК скасувати реєстрацію кандидата в народні депутати Б. через такі причини: 1) агітаційні матеріали кандидата у народні депутати Б. розміщено на рекламних носіях, розташованих на елементах вуличного обладнання над проїжджою частиною без зазначення відомостей про замовника друкованих

передвиборних агітаційних матеріалів, установи, яка здійснила їх друк, тираж, інформації про осіб, відповідальних за випуск. До того ж у переходах та вагонах метрополітену розміщено плакати із зображенням та основними тезами передвиборної програми Б. На підтвердження зазначеного Р. додав до скарги роздруківки фотознімків; 2) Б. у межах свого виборчого округу безкоштовно 124 роздавав пакети з вафельними тортами та чаєм, предмети релігійного культу, а також дарував школярам зошити та щоденники з власною символікою; 3) Б. за вироком Арцизького районного суду Одеської області засуджений за скоєння злочину, передбаченого ч. 1 ст. 309 Кримінального кодексу України, до штрафу в розмірі 1020 грн, вирок набрав законної сили. За інформацією Арцизького районного суду Одеської області, наданою ЦВК, Б. має не погашену та не зняту в установленому порядку судимість.

Чи є кандидат у народні депутати суб'єктом звернення до ЦВК?

Яким чином має бути вирішено питання?

Які підстави скасування реєстрації кандидата в народні депутати України?

9. Окружна виборча комісія за зверненням офіційного спостерігача від кандидата в народні депутати в одномандатному окрузі визнала голосування на виборчій ділянці недійсним унаслідок виявлення порушень Закону України «Про вибори народних депутатів України». У скарзі офіційного спостерігача, зокрема, зазначено, що на виборчій ділянці, де до списків для голосування внесено 1870 виборців (виборчі бюлетені отримали 1535 виборців), було виявлено такі порушення закону: 1) на виборчій ділянці виявлено 18 випадків опускання до скриньки виборчого бюлетеня за виборця іншою особою; 2) на ділянці проголосувало 55 осіб, які не включені до списків для голосування; 3) 73 виборці проголосували декілька разів; 4) виявлено 28 випадків знаходження у кабінці для голосування поряд з виборцем неповнолітніх дітей. До того ж внаслідок пошкодження виборчої скриньки неможливо встановити зміст 217 виборчих бюлетенів.

Чи є правомірними дії окружної виборчої комісії?

Чи має право офіційний спостерігач звертатися до виборчої комісії з вимогою визнати голосування на виборчій дільниці недійсним?

Чи є підстави для визнання голосування в даному разі недійсним?

10. Громадянин С. особисто подав заяву до ЦВК про самовисування кандидатом на пост Президента України для реєстрації кандидатом на пост Президента України на позачергових виборах Президента України. До ЦВК разом із заявою С. подав документи, серед яких: автобіографія без зазначення відомостей про місце народження, громадську роботу (зокрема, на виборних посадах), партійність. Також було додано документ про внесення на рахунок ЦВК 15 489 грн 50 коп.

Якими мають бути дії ЦВК?

Які вимоги передбачені законодавством до кандидата в Президенти України?

Який порядок висування та реєстрації кандидата в Президенти України?